

ปลูกพืชไม่ใช้น้ำหลังการเก็บเกี่ยวข้าว

สุขสันต์ สุทธิผลไพบุลย์

อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เนื่องจากปริมาณน้ำฝนในปี 2536 น้อยกว่าเกณฑ์ปกติมากเป็นผลกระทบให้น้ำในเขื่อนใหญ่ทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีน้อยไม่เพียงพอที่จะปลูกข้าวนาปรังได้ในฤดูแล้งปี 2537 ดังนั้นจากประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมาประกอบกับคำชี้แจงของคุณเฉลียว แจ่มไพโร อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และอดีตผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการสำรวจและจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3,5,8 หัวหน้าฝ่ายสำรวจและจำแนกดิน หัวหน้างานสำรวจและจำแนกดินที่ 5,8,10,12 กองสำรวจและจำแนกดินในขณะนั้น และคุณสมเฝ้า ยงเขนยสิน อดีตผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง จึงได้เขียนบทความ 2 เรื่องคือการปลูกพืชโดยไม่ใช้น้ำหลังเก็บเกี่ยวข้าวในฤดูแล้ง และการปลูกพืชโดยไม่ใช้น้ำหลังเก็บเกี่ยวข้าวในฤดูแล้งภาคต่าง ๆ เผยแพร่ทางสื่อมวลชนแล้วครั้งหนึ่งเมื่อปลายปี 2536 และต้นปี 2537 ซึ่งพอสรุปได้กล่าว คือ ชุดดินนา สรรพยา ชัยนาท ราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม (เฉพาะที่มีในภาคเหนือ) แม่สาย เชียงราย น่าน หางดง พาน ลับแล สีนท ร้อยเอ็ดดินร่วน ท่าตูม แกลง บางนรา สงขลา โคกเคียน สายบุรี สุโขทัย ไร่โนด พะวง มีคุณสมบัติอุ้มน้ำได้ดีเหมาะที่จะปลูกถั่วเขียว ถั่วลิสง ถั่วเขียวผิวดำ ผักกาดหัว ถั่วพุ่ม งา โดยไม่ใช้น้ำตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ และจากรายงานการสำรวจดินในจังหวัดต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดินรวมเป็นข้อมูลที่มีชุดดินนาดังกล่าวเฉพาะแต่ละจังหวัด ดังนี้

หน่วย : ไร่

ภาค/จังหวัด	พื้นที่ขุดดินนา ที่เหมาะสมรวม	ภาค/จังหวัด	พื้นที่ขุดดินนา ที่เหมาะสมรวม
1. ภาคเหนือ			
1.1 กำแพงเพชร	1,081,670	1.10 พิจิตร	809,959
1.2 เชียงใหม่	540,995	1.11 เพชรบูรณ์	248,611
1.3 เชียงราย	1,758,279	1.12 แม่ฮ่องสอน	8,751
1.4 ตาก	60,588	1.13 ลำพูน	167,767
1.5 นครสวรรค์	875,785	1.14 ลำปาง	223,166
1.6 น่าน	148,125	1.15 สุโขทัย	823,600
1.7 พะเยา	546,004	1.16 อุตรดิตถ์	288,538
1.8 พิจิตร	678,714	1.17 อุทัยธานี	185,135
1.9 แพร่	273,484	รวม	8,719,171
2. ภาคกลาง		4. ภาคตะวันออก	
2.1 ชัยนาท	718,345	4.1 จันทบุรี	127,852
2.2 สิงห์บุรี		4.2 ชลบุรี	54,489
2.3 อ่างทอง		4.3 ตราด	40,504
2.4 อยุธยา		4.4 นครนายก	9,052
2.5 ลพบุรี		4.5 ปราจีนบุรี	
2.6 สระบุรี	104,607	4.6 สระแก้ว	74,510
รวม	830,613	4.7 ระยอง	66,964
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		รวม	373,371
3.1 กาฬสินธุ์		5. ภาคตะวันตก	
3.2 ขอนแก่น	196,250	5.1 กาญจนบุรี	14,254
3.3 ชัยภูมิ	266,485	5.2 ประจวบคีรีขันธ์	1,318
3.4 นครราชสีมา	343,466	5.3 เพชรบุรี	183,560
3.5 นครพนม	737,838	5.4 ราชบุรี	86,648
3.6 บุรีรัมย์	180,507	5.5 สุพรรณบุรี	155,383
3.7 มหาสารคาม	667,974	รวม	411,163
3.8 มุกดาหาร	295,680	6. ภาคใต้	
3.9 ร้อยเอ็ด	96,421	6.1 กระบี่	55,591
3.10 เลย	580,038	6.2 ชุมพร	73,101
3.11 ศรีสะเกษ	134,227	6.3 ตรัง	115,708
3.12 สกลนคร	523,325	6.4 นครศรีธรรมราช	647,194
3.13 สุรินทร์	173,605	6.5 นราธิวาส	188,830

3.14 หนองคาย	714,925	6.6 ปัตตานี	171,378
3.15 อุดรธานี	180,420	6.7 พังงา	10,844
3.16 หนองบัวลำภู		6.8 พัทลุง	397,996
3.17 อุบลราชธานี	369,278	6.9 ภูเก็ต	1,887
3.18 ยโสธร		6.10 ยะลา	91,552
3.19 อำนาจเจริญ	<u>177,604</u>	6.11 ระนอง	4,854
รวม	<u>5,638,043</u>	6.12 สุราษฎร์ธานี	144,042
		6.13 สงขลา	542,681
		6.14 สตูล	90,158
		รวม	<u>2,535,816</u>
		รวมทั้งสิ้น	<u>18,538,177</u>

หนึ่งปี 2541 ห่างจากปี 2536 ช่วงเวลา 5 ปีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าเกณฑ์
 ปกติกลับมาเยือนอีกครั้ง อันเป็นผลให้เกิดภัยแล้งไม่สามารถทำนาปรังในปี 2542 เนื่อง
 จากได้เห็นและทราบว่า มีเกษตรกรปลูกถั่วเขียวในบางอำเภอของจังหวัดพิษณุโลก อุดรดิตถ์
 อำเภอนิคมบ่งชีร์ อำเภอยะรังบุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอไชโย อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
 อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ
 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อำเภอท่ายางอำเภอบ้าน
 ลาด จังหวัดเพชรบุรี อำเภอบางแพ อำเภอโพธาราม อำเภอบ้านโป่ง อำเภอเมือง จังหวัด
 ราชบุรี บางอำเภอของจังหวัดพัทลุง สงขลา ปัตตานี ปลูกถั่วลิสงในบางอำเภอของ จังหวัด
 สุรินทร์ อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี รวมทั้งปลูกผักกาดหัวในบางอำเภอของจังหวัด
 สุรินทร์ บุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ผู้เขียนเคยทดสอบปลูกถั่วเขียวผิวดำในนาของ
 เกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีได้ผลดีพอใช้ ส่วนถั่วพุ่มก็ควรจะได้ผลทางภาคตะวันออก
 เฉียงเหนือ เพราะอายุสั้นและประชาชนนิยมบริโภคอยู่แล้วมีตลาดรองรับแต่ไม่ควรปลูก
 มากเกินความต้องการ ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้ารับด่วนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำ
 จะได้แต่งตั้งคณะทำงานระดับภาคประกอบด้วยรองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ผู้แทนกองสำรวจ
 และจำแนกดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต สถานีพัฒนาที่ดิน เกษตรจังหวัด หัวหน้าโครง
 การชลประทานประจำจังหวัด ในอันที่ประชุมปรึกษาหารือถึงแหล่งที่เกษตรกรปลูกพืชไม่ใช้
 น้ำอยู่ก่อนแล้วว่ามีอยู่ที่ไหนบ้าง และตรวจชุดดินนาข้างเคียงเหมาะสมที่จะขยายผลออกไปได้
 อีกหรือไม่ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและลูกหลานที่กลับคืนถิ่นมีงานทำ ถ้าสมควรแนะนำส่ง
 เสริมโดยใช้การตลาดนำการผลิต มิฉะนั้นผลผลิตจะล้นตลาดเกษตรกรขาดทุนขายได้ราคาต่ำ
 ในระยะเวลายาวควรมอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินนำแผนที่มาตราส่วน 1 : 50,000 ของกรม

แผนที่ทหารและแผนที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน มาจัดทำแผนที่ปลูกพืชไม่ใช้น้ำหลังเก็บเกี่ยว
ข้าวเป็นรายอำเภอ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในอนาคต

อึ้งผู้เขียนขอขอบคุณทั้งผู้ที่กล่าวและไม่ได้กล่าวนามที่ให้ข้อมูลประกอบการ
เขียนบทความนี้ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย